

SZÉKESEFEJÉRVÁR.

TÁRSADALMI HETILAP.

A városi és megyei hatóság, gazdasági-egylet, iskolatanács, s a tanítók és községi jegyzők egyletének

A lap ára

házhöz hordással vagy postán küldve:
Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 frt. — kr.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

Hirdetmény

a bélyegdíjon felül, minden három hasábos petitsor:
Megrendelőinktől 6 — nem megrendelőinktől 8 kr-ért
igittattatik be.

KÖZLÖNYE.

Megjelen minden szerdán és szombaton.

12. szám.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Székes-
fejérvár” szerkesztőségének (Széchenyi-utca 5-ik sz.)
ezimzendők; — a lap ára, hirdetmények és a hirdetm-
nyi díjak Klökner Péter kiadó könyvkereskedésében
véltetnek fel — Nyilttérben megjelenő közlemények után
három hasábos petitsorért 10 kr. fizetendő.

Bérmertetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Az ügyvédi kamara megalakítása alkalmára.

A törvényhozás az ügyvédi kar eddigi zilált, szabálytalan viszonyainak rendezése, illetve rendszerezése végett az 1874-ik évi országgyűlésen több nevezetes intézkedés mellett felállította az ügyvédi kamarákat. Mindenesetre jogügyi viszonyainkra ezen tény nevezetes; felette előre ítéletet mondanunk nem lehet, bár mind mellette, mind ellene nagy az áramlat, támadás és védelem. Városunk hosszabb küzdelem után ügyvédi kamra székhelyévé lett, s épen ennek megalakítása körül nagy mérvben folytak a mozgalmak.

Ez alkalommal, e mozgalmak közepette nem lesz érdektelen, ha ezen új intézményről néhány szóval megemlékezünk. Azt hisszük nincs Európában állam, melyben az ügyvédi kamarához oly nagy remény, oly nagy jelentőség lenne kötve, mint nálunk; nincs állam, melyben annak a viszonyok oly magas tiszteletet tüntetnek ki, mint épen nálunk.

Ezen mindenesetre fontos intézménynek ezéjje nem csupán az ügyvédi karnak, mint ilyennek érdekeit védelmezni s ezekkel szemközt a közönségnek kellő biztosítást nyújtani s az ügyvédi kar tekintélyét emelni s fenntartani, de fontos szerepet remélünk részére jogviszonyaink rendezésének ezéjje munkájában is. E kettős irányú érdek s azon nem mindennapi befolyás, melyet az ügyvédi kamarák a köz- és társadalmi élet minden terén, a dolog természeténél fogva, legalább hisszük, hogy nyerni fognak — elengedhetlenül követeli, hogy a lehetőségig jól s a fennebbi érdeknek megfelelőleg szerveztesse, mert csak úgy felelnek a hozzájuk kötött nagy reményeknek. — Azonban még egyrészt teljes

reményekkel vagyunk s vonzódnak az új intézményhez, másrésztől kénytelenek vagyunk azt is beismerni, hogy ezen remények jogosultságát csak a gyakorlati élet fogja megmondani, mert hiszen hány intézmény volt nagyszerű papíron eszméileg, s mily hamar összeomlott magától a gyakorlati élet súlya alatt.

A gyakorlati élet, mint a legilletékesebb bíró mond ítéletet ezen intézmény felett — így nyilatkozik egyik lap társunk — Az fogja megmondani: vajjon közszükségen alapszik-e az alkotás? az élet kívánalma szerint van-e keresztül vevő? fejlesztőleg vagy bönítőlóg hat-e a szabad mozgást követelő életre? megfelel-e a szoros jog és igazság fogalmával az élet-jog eme első előfeltételének? egy szóval a gyakorlati élet mint döntő bíró mondja: életképes-e, létjogosult-e az alkotás?

A gyakorlati élet fogja kimondani ítéletét e felett, mely ítélet, hogy milyen leendő korunknak szabad ipart, szabad munkát, társulati szabadságot hangoztató jelszavai és áramlatával szemben a közép-kor, szélső kényszerkamra fölött, az egyrésztől függ a kamarát megalkotó elemektől, azok szelleme, magatartása és működésétől. A szellem pedig, mint a jövődő magatartás szülője, a működés kifolyása és irányzója felismerhető leendő megalakulás eredményéből, mely mindenesetre az egész jövőjére következtetni enged.

„Ha a megalakulások eredményei azt mutatják, hogy az elemek jól fogták fel, mind saját érdekeiket, mind a közérdeket s ezen két szempontnak megfelelőleg a megalakulásoknál csakis a jellem, a teljes polgári függetlenség és jogmiveltetés, mint csupán egyedül jogosult három együttes

kellék nyert megtestesülést: úgy a jó kezdet, mint a sikerre szükséges alap leendő rakva, s az ezen alaptól kifolyó értéktetes jóvá teheti még azt is, mit a törvényhozások elmélete talán fejszegül vagy kancsalul rakott le a betűkbe és életképes fog lenni az eszme, egytallal jótékony hatást fog gyakorolni jogéletünkre, igazságszolgáltatásunkra, sőt a közszellem és törvényhozásra is, ezenfelül el fogja osztatni az ügyvédi kar jó hírnevét, méltán-e vagy méltatlanul nem keresem, övedző ködöt, mi legelső föltét arra, hogy az ügyvédi testület tisztelt legyen és szavai hatással, súlyljal birjanak mind fönt, mind alant, úgy mint egy független s tekintélyes testület nyilatkozata.”

Minden egyes ügyvédnek, ki magas tisztelet állását szíven hordja — ezt követeli, ezt kívánja személyes érdeke, mert mindegyiknek, egyiknek úgy mint a másiknak érdekében áll, hogy tisztelt legyen és becsült, úgy az egyes, mint az egésznek, mint testületnek neve, ezt kívánja azon magas tisztelet feladat, melynek az ügyvéd hivatásánál s állásánál szolgál, melynek csakis egyedül szolgálni kell, melyre erkölcsileg utalva van: a jog és tiszta igazság védelmezése. Ez az ügyvéd legszebb feladata.

Azonban csak a jellem, függetlenség és jogmiveltetés azon hármasság, mely az ügyvédnek ezen álláspontot megadja és megadhatja; miután arra, hogy jót tegyünk, a tudáson kívül még szellem és függetlenség is kell, sőt az életküzdelmekben, hol gyakran nagyobb bátorság, függetlenség és önmegtagadás kell a jóra, a szépre, a nagyra, mint a rosra, az eleséstől csakis a jellem, a függetlenség óvja meg az ügyet is, a személyt is; s az ad erőt a ros leküzdésére.

TÁRCZA.

Hamvazó szerdán.

Elhangzott a tánczok végzaja, a vonó végső örömsikoltására az orgona mélabús ünnepi hangja zúg fel... hamvazó szerda van!

Menjünk, siessünk a templomba; kik fölkerestük a mulatságokat... keressük és találjuk föl itt az áhitatot és komolyságot, mely a röpke jókedvnel tartósabb és hálásabb barátunk!

Vannak (de kevesen), kik széles kedvük szárnycsattogásai közt töltik életüket, kikhez — saját jószántukból — nem fért soha a férfias komolyság. Valjon boldogok-e? Bizonyára nem. A természetes rend: borúra derü és viszont. Ép ez okból ha a sors — e kiméletlen szobrász — csak egy pillanatra is, a szerencsétlenség vésőjével kezében hozzájuk közeledik: mily fájdalmasan esik nekik a jökédv zománczát elhullani látniok! A sors tanította büles ellenben, ki komolysága közepett megfontolva engedi a mosoly istenasszonyát ülni ajkaira: sokkal könnyebben türi a kedvezőtlen körülmények akaratoskodásait.

Általán véve, legboldogabb az, ki a jó kedvet és komolyságot ikertestvérnek tekintve egyaránt szereti: a mosoly is edesebb, ha könnyűk előzték meg; a könyvet is nyugodtabban töröljük le arcunkról ha érezzük, hogy utána a jó kedv rózsái fognak fakadni.

Vigadunk, mosolyogtunk, tánczoltunk és dalol-

tunk: menjünk be a templomba, imádkozzunk, gondolkodjunk a világ és a földi örömek mulandóságáról. De vajjon, lehetne e e gondolat-fűzésre alkalmasabb percz a mainál?... A farsang bájos ünnepeitjei, kik tegnap még mosolyogva hajták örömtől sugárzó fejcsékeit boldog tánczosaik vállaira: ma az Ur oltára elé térdelve hamuval jelezteik homlokukat, komoly utógondolatokkal kísérik a pap szavait: „Porból lettél, porrá lépsz!”

E jelenet a mily megható, oly szép. A nemes rangu úgy mint a porszülőtte messze úzve egy pillanatra a földi gondokat; egy gondolattal tépelődik: Porból lettél, porrá lépsz. E sokatmondó igazságot legjobban kifejezi a homlokra rajzolt hamu-kereszt. Nézzük csak; egy ősz tudós jó e jellel homlokán... szeméből sugárzik a gondolat: mit ér összes tudományom... porból lettem, porrá leszek! De e komoly percz nem csak szemébe könyveket, mert biztatja öntudata, hogy neve elni fog műveiben. Utána egy könnyű véru fiatal ember jó, vig tekintetével úgy szerető meghazudolni a hamu jelentését... mosolyt erőltet... de a mindennapi tapasztalásból merített meggyőződés ott ül homlokán: porból lettem, porrá leszek. Itt meg egy 5 éves fiúcska jön özvegy anyja által vezetve. Mily különbség! A szülő átérve a mondat komolyságát, melyből a halál intő ujjja emelkedik ki, meghatottan néz gyermekére... egy gondolat villan át agyán, mely imaszertő óhajja válva könyveket lop szemébe: „Istenem! csak addig ne, míg gyermekem felnő!”... De mintegy varázsütésre előáll az erős hit szava s meg-

nyugtatja őt: „Remélj és ne feledd, hogy az Isten az árvák gyámola!” — — —

A kis fiu ellenben mosolyogva mutat a homlokán levő hamura, hogy öneki is jutott belőle... Szegényke! nem tudja még, hogy e hamu kereszt halált jelent, mely bizonytalan időben ugyan, de bizonyosan az ő lelkét is el fogja rabolni. Majd másként íté, ha elmondhatja:

„Nem vagyok már többé gyermek,
Játékszerem széttrétem,
Réges-régen tútröppentem
Játszi korom mély kédén...”

Ilyen és hasonló gondolatokat ébreszt bennünk a mai nap, mely a mindennapi kenyereért küzdő szegényt a dűsgazdaggal szemben meg képes nyugtatni, mert mindkettőjük homlokára egy intelmet irat: porból lettél, porrá lépsz. — Fölkeresni állandó lakásunkat, mindnyájunk célja: a különbség csak az, hogy egyik bíborba, a másik rongyokba burkoltan siet a czél felé és mégis az a valódi boldog, ki e földi keserveket legyőzve előbb jut céljához.

E gondolatok nem tesznek optimistákká, de pessimistákká sem: elvezérelnek az arany középutra, melyen eljuthatunk oda, hová törekszünk, hol megtestesül hitünk: meghalunk, de nem egészen!

A. B. Emér.

A nőegyleti bál.

Az idei farsang, hétfőn folyó hó 8-án, fény- és tőpöntjárt érte el a nőegyleti bálban, hol kedélyesen

Ellenben — mint egyik lap mondja — ha a függés, a szolgálkéség, a pajtáskodás s a hatalom irányábani kedvkeresés nyereg kifejezést az alakulásnál: akkor még az a jó is, a mi van talán az eszmében, el lesz rontva, csirájában megölve s az ügyvédi testület erkölcsi emelés helyett alásülyesztve, mi nemcsak az ügyvédi kamarát, de még magát az ügyvédi intézményt is kétségessé teheti, mert ily alakulás és működés után a gyakorlati élet elfordul azoktól, kik nem voltak képesek a feladat színvonalára emelkedni, hanem len maradtak az uszályvivők porában, kik függetlenség s önérzet helyett szolgál meg-hunyászkodásnak áldozák fel magukat s a magasztos ügyet. — Ennélfogva tehát, az előadottakból következtetve mint fentebb is jeleztük az alkotó elemek kezében van a gyakorlati élet itélete letéve, iparkodjanak s teljes erővel törekedjenek ezek, hogy az itélet, ha magára a mostani alakuló kamarákra nem találja kedvező lenni — legalább az alkotó elemek vivjék ki maguk, mind a közérdek javára az elismerést, a jelen s utókor tiszteletét.

Ügyvédek sorában elegendő vannak olyanok, kik a jogtudomány mai színvonalán állva, az ügyvédi kamarák általunk is remélt magasztos hivatásának betöltésénél hasznos szolgálatot tehetnek, s kik a közönség elismerésével egyszersmind kartársaik bizalmát is bírván, általuk bizalmasan remélhetjük, hogy ügyvédi kamaránk egyike lesz azoknak, legalább azon tény is meggyökeresztetett e hitben — mert ügyvédi karunk egyike a szellem terén is tekintélyes ügyvédi testületeknek — melyek hivatásuknak megfelelő, mind az ügyvédségnek, mind a közönség erkölcsi és anyagi javára válnak. Ezt reméljük s hiszszük, hogy nem csalatkozunk. **Justus.**

Ismeretterjesztés.

Levél a magyar nyelvről.

— Felolvasott a Vörösmarty-körben —

Szüts Miklóstól.

(Vége.)

De mi a 19 ik században sok oly dolgot megértünk, melyeknek egykor még csak sejtése is bűnnek tartott. S megértük nem azért, hogy romlottunk volna, hanem a viszonyok alakulása által. A mi korunkban akadtak, pedig elég nagy számmal, olyanok is, kik a nagy társadalom törekvéseit mint emberiségi és nemzetiségi törekvéseket állítják szembe egymással s az utóbbiaknak minden jogosultságát tagadják s készek volnának, ha lehetne, egy nyelvet fogadtatni el szavazat útján az egész emberiséggel, mert ők az egyformaságot egyúttal harmoniának is tartják, pedig az voltaképp nem más mint Prokrustes-ágy a valóság számára. Hiszem, hogy te nem tartozol ezek közé, kik nem vétkesek csak téves elméletben hívők. Vajjon szabad e a természet sokoldalú ajándékai közül egy nagy többséget mellőznünk csupán azért, hogy a kezeles nehézségeitől meneküljünk. A világ alakulása sok nyelvet s valamennyiben meg annyi drága kincset ajándékozott az emberi nemnek; és tagadhatatlan,

hogy az emberiségre nézve kényelmetlenebb valamennyit kezelni mint megtartani egyet s a többi eldobni magától. De még ha lehetséges volna is, tehetné-e ez utóbbit? Nem hibáztatnók-e a fejedelmet, ki özüstöt, gyémántot s minden egyéb drágaságot az aranyon kívül a tengerbe dobatta, hogy csupán egyetlen érték-mérő, az arany, létezzék országában? pedig ez kényelmesebb volna. Nem hibáztatnók-e azt, ki egy bár terhes, de szép örökséget visszautasítana, csakhogy a leltározásnak és az örökség rendezésének egyéb nehézségeitől meneküljön. Az ilyféle eljárás nem volna helyes és különösen a nyelvekről szólva nem volna lehetséges sem. Az általános nyelvet nem lehetne megtartani, de a mi több nem lehetne behozni sem. Nem megtartani: mert a közös nyelv pár évtized alatt már nyelvekre szakadna és ugyanazon szó mássá alakulna a hegyi lakó, mássá a partlakó s mássá az alföldi nyelve hegyén. Nem behozni, mert a nyelveknek is van élete s egy-egy decretum által azt kioltani nem lehet. S ezen igazságoknak tudata nem, de ösztöne megvan minden nemzetben; megvan a komoly törekvésben, melylyel irodalmunkat művelik, megvan az ábrándos szeretetben, melylyel ragaszkodnak nyelvükhöz. Egyáltalában érdekes jelenség, miként kötik az embert ahhoz, a mi szükséges és helyes, jelentéktelen ábrándok, sympathiák és gyermekálmok, melyekről csak utólag tudja meg, mily nagy szolgálatot tettek neki. Olyanok ezek mint az erdő moha, mely a mily kicsiny, mégis ő fogja fel és tartja fen a jövő eső vizét; de honnan jönnek, hová mennek e gyöngéd szellemi kötelek, azt majd a társadalom élettana fogja csak megmondhatni, ha rendszeres tudományyá alakul.

Gyakran elgondolom, mily gondtalanul élvezik az emberek a nemzeti nyelv szép ajándékát, mely biztos öröksége mindenkinek. Még a koldusasszony is szép örökséget hágy gyermekére: a nyelvet, melyen alamszót kérhet. S itt figyelmeztetek az életnek egy meglepő törvényére. Vannak kincseink, melyeknek a határtalan becsét épen azon körülmény adja meg, hogy nincs becsük, hogy nincsen értékük. A víznek, a nap-sugárnak becsét a legmagasabb fokra épen az emeli, hogy ingyen kaphatók. Így vagyunk a nyelvvel is, melyet föl sem szoktak említeni ama gazdag adományok között, melyekkel a szülék elhalmozhatják gyermeküket, és épen ez a körülmény teszi azt közkinccsé. De bizonyára észrevetted te is, hogy a mily gondtalanul élvezük az ilyen ingyenes javakat, ép oly drágán fizethetjük meg gondatlanságunk árát, mert, ha ily javak tekintetében krízis áll be, az nem csupán krízis, hanem katasztrófa. Az erdőirtás okozta vízhiány már egész vidékeket tett koldussá és máris félünk a gondolatától, hogy napunk kialhatik; és éleny hiánya pedig egyjelentésű a halállal. Ezért a kicsinyességig menő pedanteriával kell örködni e javak fölött, hogy mindig ingyenes javak maradjanak.

A föld és nyelv legszilárdabb tényezői a hazának, ezért a föld és nyelv munkasai azok, kiket első sorban lehet a nemzet napjainak neveznünk. Író és nemzet a legállandóbb kölcsönhatásban élnek egymással: és a nyelv ezen viszonyban a káposz. A nemzet növelheti nyelvének, a nyelv emelheti nemzetének tekintélyt s te magad valál az, ki megvallád, hogy nagy Péter oroszánjellemű, Katalin női lángesze, országának roppant mérveit nem tudak benned bámulatot kelteni az orosz nép iránt, de midőn elolvastad remek-írót, Puskin „Anyegin“ját, Turgenjev „Fürst“jét, Lermontoff beszéleit vagy Gogoi Miklóstól a „Meg-

halt lelkek“-et, Tárász „Bulybá“-t és Szollogub gróf „Tarantasz“-át: akkor tisztelet és csodálat fogott el e nép iránt, mely az örökös rabság nyomasztó békói közt ily remek termékeket tud fölmutatni. Miért nem igyekszel hát a tudást a magyar íróval egyesíteni, ha tudod, mi az író nemzetének, de különösen a magyar író a magyarnak. És ne érts félre e helyen, ne gondold, hogy a kizárólagos fajszeretet egyoldalúsága vezérel. Igen, én hiszem, hogy fajok és osztályok szükségese virágai az emberiség életének, mert a természet egységes mindenütt, de egyformaságot sehol sem tanít. Míg a világ világnak áll fajok és osztályokra fogunk szétválni, mely alakulásokban a faj állandó marad, míg az osztály mindig magán hordja korának bélyegét. Indiában bramin és pária, a középkorban jobbágy és hűbéres, most polgár és főúr vagy munkás és tőkepénzesek állanak szembe egymással; mind az időnek gyermekei, kik közül sokat az idő, e telhetetlen Saturn újra el is nyelt, de ez osztályok úgy állnak szemben mint a boltozatnak két félve, melyek kölcsönösen tartják egymást, s a fajok úgy állnak egymás mellett mint a boltivet tartó oszlopok. Ezért: nemzet, mely feladatának él, még nem lép ki az emberiség nagy őszhangjából és nem ellene, sőt testvére más nemzeteknek; sőt csak az, ki tudja, mily kincs anyanyelve nemzetének, csak az mérleghelheti helyesen mi csoda a másiknak is a magáé. Csak a gyengédség fokaik között, melylyel nyelvünknek tartozunk, van néha különbség, és e különbség érzete iratta velem jelen levelet. Valamint a gyermeknek egészségét, egy a gyöngébb nemzetnek nyelvét féltékenyebben kell őriznie. — Te fiam többel tartozol nyelvnek mintha francia-, angol- vagy németnek születél volna, mert sohasem szabad levetkeznünk a tudatot, sohasem szabad elfelednünk, hogy magyarok vagyunk. Főleg nekünk magyaroknak nem, csakély, kicsiny népnek, mely testvérek és rokontörzsek nélkül van beékelve Európa nagy népei közé és saját földjén is oly sok nemzetiségi törekvés ellen kell küzdenie. Volnánk németek, s írnlát te francziától nem tennék kifogást, mert 40 milliónyi emberből álló tömör egész, melynek kulturája világra szól és mindenütt elismert, nem kényszerül féltékeny örködni legnagyobb nemzeti kincse, nyelve fölött. Legnagyobb nemzeti kincsenek mondom, mert, ha az országot országgá a terület, államot állammá polgárai, a nemzetet nyelve teszi nemzeté. De nekünk magyaroknak nincs egyebünk csak a jövő és törekvésünk. Nincs nekünk nagytekintélyű jelenünk, sem általán ismert, fényes multunk; nekünk még nincs megtakarított tökének a nemzeti életéről s csak a napimunkára, a nap fáradságára bízhatunk. Azért hasonlít a magyar a hollandihoz. Valamint a hollandi szeretett hazáját a tenger körülzúgó hullámitól: úgy a magyar nyelvet az idegen áramok vonzerejétől napról napra kényszerül kiküzdeni. Mi a kereszt a kereszténynek: fegyver és vigasz, hatalmas támasz és egyben féltett kincs: az a magyarnak nyelve. Vele és érette küzd ő.

Sem tudományt, sem jóllétet nem tudtunk mi-erőnkéből szerezni s megtartani; az első a külföldtől kértük kölcsön, utóbbit a külföldnek kellett kiadnunk, csak egy dolog sajátunk teljesen: a nyelv és ez egyúttal a szerszám, mely tudományt, irodalmat, tekintélyt szerezhet nekünk; ha nincsen nagyságunk csak néhány műszerünk a nagyságra ezt nem szabad elrozs-dásodni hagynunk.

A jó ég oly kegyes volt, hogy neked már születésed pillanatában több millió testvért adott, vajjon

usztunk a vigalom árján. Már nyolcz órákor egymásután robogtak a fogatok és bérkocsik a színházi épület felé; hol a főajtónál sok kíváncsi nézte a kocsikból kiszálló bál vendégeket és karrikaturás maskurákat.

A nőgyelet báljával ért véget a farsang, — mely miután néhány hétig nyájaszkodott, hízelt, — reményekkel és édes álmokkal tölté meg a fiatal leányok szívét és a jó mamák tervezgető agyát, de a papák erszényét apaszták.

A nőgyeleti bál díszes és vidámsága által egyaránt kitént. Oly kedélyes volt, mintha csupa rokon vagy jó ismerős mulatott volna együtt a színház díszes termében, melynek páholsorait a város és vidék leg-élőkelőbbjei foglalták el, s földszintje szép, kedves, kedélyes és válogatott közönséggel túltömve volt. A főrangnak köréből ott volt Szögyény-M. Lászlóné ó excellentiája és leánya Julia, ki nagyon díszes halvány rózsaszín selyem, uszályos ruhát viselt. Továbbá a bál vendégek közt láttuk még Thurn-Taxis hercegnét, Miske Imréné bárónét, Dunst tábornok nejét, Horváth bárónét. Férfi kitünőségek is voltak többen. A házi-asszony: Békeffy Jánosné mindent elkövetett, hogy a vendégek a legjobban mulassanak.

A gyönyörű mindig mozgó és mindig szebbnek látzó közönség egymás mellett ép a különféle művelt osztályok vegyülete által képezte a legkellemből harmoniát, mint a hogy a zenében is a különböző hangok képezik. — Ott volt mindenki, érteve e szó alatt a szépség, báj, izlés és szellem képviselőit, kik elmulattak a tarka vegyületű, tréfás maszkok élénk csoportozatai

fölött és táncoltak, tolongtak, vigadtak egész reggelig. Mindenütt tréfa és vidámság volt. A szép arcok ragyogtak és a maszkok tréfás ötletein jóízűen kacagtak. Az emes és sikerült maszkok közül felem-lítjük a szakácsot, ki tréfás és talpraesett ötleteivel mindenkit meglevettett, a cigány-nő ügyesen jóslót kártyájából, féltűnt továbbá egy lovagnő nyulánk ter-metével, fekete bársony lovagölönyben fehér prémmel, s a két virágáros leány is csinos jelenség volt. Ördög volt quantum satis, de nem mulattattak.

A tánc éjfélt után kezdődött és egyre fokozódó jó kedvvel egész viradtig tartott. A négyeseket két kolonneban táncolták, vagy inkább szorongatták. — Éjfélt után a maszkok távoztával már kissé megritkult a közönség, de még mindig szép számu vendégség maradt együtt. A fesztelen jó kedv az egész éjont át folytonosan megmaradt. A női társaság igen díszes volt és a hölgyvilág nagy és díszes seregéből csak néhányat jegyeztünk fel, mert a szegény báltudósító feje sem káptalan, hogy emlékeztében meg tudjon tartani minden kedves arcot, meg szép nevet, de hisz a kisebbség névsora is elég fogalmat nyújthat a bál díszéről. A díszes női körben — ovatos betűrendbe szedve — kö-vetkezők voltak jelen: Ambrózy Mihályné (rózsaszinben), Aujezsky Mariska (fehérben rózsaszinnel), Brun-kala nővérek (fehérben vörös díszszel), Dancz Nina (uszályos fekete selyemben halvány rózsaszinnel díszítve), Györi Otti (vörösben fehérrel), Felmayer nővérek (kékben és rózsaszinben), Fittler Ella (virágfüzérrel díszített fehérben), Herman Gueztávné — Györből —

(fekete selyemben), Hasmann Ida (rózsaszinben), Horchy Antalné (áttört ezüst szövetű fehérben), Kacs-kovics Ida (rózsaszinben), Radulovits Ida (rózsaszinben), Scherer Emma (csipkékkel ékített kék uszályos selyemben), Schlammáinger Mariska (guirlandokkal díszített cerise vörösben), Szabadhegyi Cenci (vagd-lamb szürkében rózsákkal), Szöllösy Elvira (halvány rózsaszinnel díszített égszínkék uszályos selyemruhá-ban, hajánál virágfüzérrel), Tiringer Mariska (vörösben ugyanoly atlaszdíszszel), Wurm Mariska (rózsaszinben).

Valóban tündéres látványt nyújtottak a tánczó párok, kiket hol a túlnyomó rózsaszín, hol fehér, hol sárga, hol kék fényár borított el, melyben mintegy sylphid szárnyakkal repültek a keringő mámorító ze-néje mellett. — Horváth Géza jeles zenéje mellett foko-zódott is a jó kedv reggelig, s ezen kedélyes és öröm-teljes est emlékét mindannyian sokáig fogjuk szívünkben hordozni, kik szerencsések voltunk abban részt vehetni. A mulatságnak hajnali 5 óra vetett véget.

Ez halvány képe a nőgyeleti bálnak, s most bo-csássá meg a szives olvasó, hogy tudósításunkat befe-jezzük, mert az átvirrasztott éj után fáradt kezünk képtelen tovább a tudósító tollat vezetni, bár a legjobb akarat, s a legkellemből emlékek lelkesítésnek is, — ép úgy megéreztek a vigságnak szentelt éj fárada-lmait mint bárki más, s ez oka annak, hogy csak hal-vány képét adtuk a lezajlott bálnak, melynek eredmé-nyét két szóba foglalhatjuk össze, azaz hogy: — fé-nyesen sikerült.

L. S.

szabad-e meglazitnod a köteleket, melyek hozzájuk fűznek? Viseld büszkén a nevet, mely fivérül ad nekik, és soha ne vedd el a kedves jelvényt, a nyelvet, melyről még a legtávolabb földön, közönyös embertömegben is, mint testvérek ismertek egymásra. Isten veled, minden utadon kísér szülői szerelmem.

Gazdaszat.

Néhány kártékony rovarfaj.

Ez alkalommal ismét a mezei gazdaságokat fenyegető némely kártékony rovarról kívánunk gazdáink figyelmébe véteget megemlékezni.

Észak-Amerikában legújabbán több rendbeli kártékony rovarfaj terjedt el, mely rendkívüli szaporaságánál fogva a mezei, illetőleg a kerti természetmennyekben kiszámíthatatlan károkat okozott és okoz. — Ezen kártékony rovarok némely faja már a continensre is átszármazott s azoknak hazánkba is történhető becses pészhetése — ha idejekorán megfelelő óvintézkedések nem tétetnek — csaknem bizonyosnak tartható.

E rovarfajok egyike az ugy nevezett coloradoburgonya rovar (doryphora decemlineata), melynek lárvái a burgonya leveléin élődnek. Először találtatott egy vadon termő burgonyafajon (Solonum rostratum) az ugynevezett sziklahégyekben Amerikában, az egyeült államok nyugoti részében a Colorado folyó mentében; innét eredt elnevezése. Lassankint átment ezen rovar a kultivált burgonya növényekre is, melyeken oly bő táplálékot talált, hogy képzeletet meghaladó mennyiségben elszaporodván, országos csapással vált Feltartózatlanul nyomult nyugatról kelet felé, 1865-ben a Mississippit átlépte, 1870-ben Canadáig ért és jelenleg már mindenütt becsapott a keleti államokban. — Egy híres rovarász következőleg nyilatkozott róla: „Mint-hogy a burgonya rovar évenként körülbelül 50 mért földnyire halad kelet felé, mindenütt állandó gyarmatot hagyván maga után, néhány év múlva elfogja érni az atlanti ocean, sőt lehetséges, hogy azt is áthaladja, Európának burgonyatermő kerületeit rettegésbe hozza.“ Ezen sajnos eventualitáshoz jelenleg már igen közel állunk s ennél fogva szükséges, hogy azt közelebbről is szemügyre vegyük.

A burgonya rovar egy közönséges fűskata (Marrion köfer) bogár nagyságával bir, szárnytakarói sárgás fehérek, mindkét részen öt — összesen tíz — fekete csíkkal ellátva. Ennél fogva könnyű felismerni. — A nőstény állat 1000 és több petét rak, melyekből barna vagy sárgás vörös lárvák fejlődnek ki, fekete fejű és fekete lábakkal. Az első iz a fej mögött halvány, s hátra feketén szegélyezett, a tor mindkét oldalán két sor fekete folt látszik. A kinőtt láva a földbe furja magát és ott hasonló színű bábbá változik át. A burgonya rovar petéi áttetszők, narancssárgák s a burgonya levelek alsó oldalához ragasztkák. A petéből származó rovarra fejlődése 30—40 napot vesz igénybe; a nyár folyamán tehát 3—4 generatio számítható. A burgonya rovar lárvái képezik a tulajdonképeni pusztító elemet. A leveleket tökéletesen lerágják, minél fogva a növény elharvad. Minthogy milliónyi számmal lépnek fel, rendkívüli kárt okoznak; Észak Amerika nyugoti államaiban évek óta annyira tönkre tették a burgonya termést, hogy több kerületben már végkép lemondottak a burgonyatermesztésről. Az ellenük eddig alkalmazott irtószerek elégteleneknek bizonyultak, p. a petéknek és lárváknak leszedése, mely utóbbira külön mechanikus készülékek használtak, marószerekekkel behintés, stb. Ez utóbbiak között leghatásosabbnak mutatkozott egy mireny-savas rézsó — a Scheele-féle rézsó, vagy párisi rézsó (Parisergrün), mely rézglic és mireny-savas homéleg vegyibontása által nyerték és 25—30 szoros súlymennyiségű liszt-mész vagy gypszszel vegyítve, a levelekre hintetik. Minthogy azonban nevezett rézsó egyike a legveszélyesebb mérgeknek, általános alkalmazása alig tanácsos; a leveleknek és gumóknak nem árt.

(Vége következik.)

Egyletek és intézetek.

— **Meghívás.** A székesfejevári izr. nőegylet f. é. február hó 20-án a kereskedelmi csarnok helyiségeiben tombolajátékkal egybekötött fűzért rendez, melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Belépti díj 1 forint. Kezdet 8 órakor. — Jegyek előre is válthatók öv. Wertheime Mózesné egyleti elnöknel. Felülfizetések közönséggel fogadtatnak. Külön meghívások helyben nem küldetnek szét.

A választmány.
— **A székesfejevári kölcsönös népegélyező-egylet** üzletkimutatása 1875. január hóról. Bevétel: Maradvány december hóról 691 frt. 10 kr. Heti befizetések-ből 7503 frt. 60 kr. Tartalék tőkékből 19 frt. Nyomatványból 1 frt. Késedelmi kamatokból 121 frt. 68 kr. Váltókból 29576 frt. Kötelezőkből 700 frt. Zálogokból 480 frt. Kamatokból 2009 frt. 40 kr. Összesen: 51101 frt. 78 kr. Kiadás: Váltókra 49055 frt. Kötelezőkre 700 frt. Zálogokra 480 frt. Kezelési költségek 258 frt. 49 kr. Pénztári készlet 608 frt. 29 kr. Egyenleg 51101 forint 78 kr.

— **A helybeli ker. ifjak beteg ápolójának közgyűlése** folyó hó 7-én az önképzőkör helyiségében tartatott meg közpészamu egyleti tag jelenlétében. — Elnök Schlammádjger Alajos üdvözlé a megjelent tagokat, előadván a mai napra kitűzött közgyűlés célját

melyet 2-án kellett volna megtartani, de akkor kellő számmal egybe nem gyűlt tagok részvétele miatt e hó 7-ére hallasztatott. Elnök ur igen szépen esettelé a koroda multját, mely a kezdeményezés nehézségeit leküzdve, ma már oly jótékony és virágzó egyletté fejlődött; tudna még fölemlíteni a jelen működő tagok közül is többeket, kik ernyedetlen szorgalmuk által már a kezdeményezés idejében is működtek, így az érdem az övék, kik ezen alapot kezeink közé téve nekünk már azt teljes jótékonyaságával átengedték, — mennyire kötelességünk tehát nekünk, ezen jótékonyaságával oly gazdagon kecsgető készet megőriznünk és azt nagyobb és még virágzóbbá tennünk, — fölkéri azért az egybegyűlt t. tagtárs urakat, hogy a kereskedők minden rétegében oda működjenek, az egyletnek minél több tagot és pártfogót szerezzenek. Ezek után a mult évi közgyűlés jegyzőkönyve fölolvastatván majd a pénztári számadások mutattak be, melyből kitűnt, hogy a koroda vagyona és alapitőkéje 3437 frt. 7 kr., az 1874-ik évben a gyarapodás 355 frt. 47 kr. volt. Kopp János titkár fölemlíti még, hogy a leforgott év alatt 23 beteg ápolatott, kik az egylet helyiségében 208 napig gyógykezeltettek, megjegyzí még, hogy a korodán kívül is számosan igényelték a gyógytárt. — Ezekután a mult évben működő választmány leköszönt s helyébe újabb megválasztottak: igazgatónak ifj. Felmayer István; pénztárnoknak Vaimár Ferencz; titkárnak Strauss Salamon; választmányi tagoknak Reinitz Lipót, Somogyi Béla, Deutsch Béla, Lövy Adolf, Bergmann Miksa, Kiss Ignác, Waldner Mór, Morgenstern Sándor, Felmayer Károly. — Több teendő nem lévén, elnök ur a gyűlést befejeztnek nyilváníta. V—r.

Megyei és városi hírek.

— **A követválasztásra** jogosultak névjegyzékének összeállítására mind megyénk mind városunkban befejeztetvén, az eredmény a következő: városunkban összeíratott ezen évben 1594 választó, 1872-ben 1540 választó volt — tehát városunkban 54 választóval szaporodott a követválasztók száma. Megyénkben a csákvári kerületben összeíratott 2018, 1872-ben volt 2631, tehát jelenleg 613-mal kevesebb. Sárkereszturi kerületben jelenleg 2416, 1872-ben volt 3050, tehát 634-mal kevesebb. Rácizalmi kerületben jelenleg van 1682, 1872-ben volt 2857; tehát most 1175-el kevesebb. A vaáli kerületben, jelenleg van 1627, 1872-ben volt 2812, tehát most 1185-el kevesebb. Bodajki kerületben jelenleg van 2338, 1872-ben volt 3634, tehát most 1246-al kevesebb. Összesen a megyében jelenleg van 10,081 választó, 1872-ben volt 14,993, tehát jelenleg a multéhoz hasonlítva 4912-vel kevesebb a szavazók száma.

— **Üdvárdy Géza** felkérése folytán tudatjuk, hogy „Őszi lombok“ című versgyűjteményének diszpendányait melyek elkészítését csak az előfizetési iverk lassu és rendetlen beérkezése gátolta, e hó közepéig okvetlenül elkészülnek s még 20 ika előtt egy a helybeli előfizetőknek, mint a vidékieknek — még pedig az utóbbiaknak a fűzött példányokkal együtt — kézbesítetni, illetőleg bérmentve megküldeni fognak. Ez ideig megrendelést vagy előfizetést akár szerző, akár Szammer Kálmán nyomdász ur elfogad.

— **Jutalomjáték.** Kápolnai közkezdveltségű színes jutalomjátéka szombaton, e hó 13-án leend „Ernani“ opera fog adatni. Közönségünket ezen előadásra s Kápolnai megérdemelt pártolására figyelmeztetjük.

— **A tóvárosi olvasókör** ez idei farsangban f. hó 6-án tartá meg második táncestélyét Orsonics A. jönevű vendéglőjében, mely ámbár nem volt oly látogatott mint az előbbi, de azért mégis jól sikerült a mennyiben az anyagi haszon 56 frt. 59 kr. volt. A zenadarabokat Horváth Géza zenekara játszotta, s a mulató közönség reggel 5 órakor szözlött szét.

— **A székesfejevári jótékony nő-egyesület** f. hó 8-án tartott bálja alkalmával kihuzott sorsjegyek jegyzéke: 70, 78, 100, 131, 140, 186, 192, 204, 243, 247, 280, 290, 293, 300, 314, 325, 333, 367, 358, 370, 391, 392, 400, 408, 424, 442, 449, 475, 479, 495, 496, 498, 500, 522, 524, 536, 597, 606, 630, 631, 669, 684, 687, 707, 729, 733, 739, 751, 760, 769, 788, 801, 824, 832, 845, 854, 857, 861, 881, 889, 891, 898, 908, 909, 932, 947, 949, 962, 1051, 1074, 1082, 1091, 1093, 1095, 1115, 1137, 1154, 1159, 1172, 1201, 1216, 1240, 1253, 1277, 1314, 1329, 1336, 1338, 1350, 1368, 1371, 1389, 1394, 1397, 1406, 1411, 1416, 1420, 1433, 1440, 1463, 1470, 1500, 1531, 1546, 1575, 1579, 1593, 1604, 1654, 1663, 1695, 1718, 1743, 1777, 1779, 1794, 1810, 1829, 1871, 1903, 1914, 1937, 1939, 1983, 1984, 2006, 2007, 2010, 2017, 2018, 2020, 2042, 2055, 2093, 2102, 2105, 2125, 2148, 2162, 2171, 2272, 2278, 2322, 2325, 2342, 2345, 2358, 2360, 2369, 2392, 2397, 2399, 2422, 2444, 2445, 2567, 2576, 2586, 2591, 2593, 2614, 2621, 2646, 2660, 2685, 2687, 2690, 2696, 2782, 2809, 2819, 2837, 2845, 2846, 2858, 2876, 2896, 2928, 2944, 2946, 2951, 2986, 3041, 3048, 3051, 3069, 3113, 3134, 3149, 3186, 3197, 3198, 3204, 3245, 3246, 3253, 3260, 3262, 3272, 3277, 3280, 3295, 3297, 3330, 3302, 3336, 3338, 3348, 3369.

— **Halálozás.** A székesfejevári székesegyházi káptalan mind maga, mind pedig a testvérek és rokonok nevében szomorodott szívvel jelenti főtisztelendő

s nagyságos Schvanfelder József székesegyházi olvasó kanonok, sz. Benedekről nevezett terecskei apát, egyházi törvények tudora, zsinati vizsgáló, szentszéki ülnök és aranyimisés áldozárnak, élete 84-dik, kanonoksága 31-dik, áldozársága 60-dik évében, a végső szentségek ájtatos felvétele után, hosszas betegség és végelgyengülés következtében, folyó hó 9-én reggeli 4 óra tájban esendes elhunyt. A boldogultért folyó hó 11-kén reggeli 9 órakor fog a gyászos szent mise a székesegyházban megtartani, ez után pedig hideg teteme a hosszutemetői sírkertbe nyugalomra elhelyeztetni. — Székesfejevárot február 9. 1875. A boldog feltámadás édes reményében nyugodjék békében.

— **A martonyásári nagyvendéglős** f. hó 3-kán zártkörű táncestélyt rendezett, melyre nemcsak helybéli, de a vidékről is többen jelentek meg, a táncestély kedélyességét és fésznelküliségét a jó kedv is észerezte, mely világos kiviradtik tartott; a tánczó szépek közül tudósítónk következők neveit említi meg: Binthoffer Lajosné, Enghardt Károlyné, továbbá Mechtler Fány, Lövy Janka, Beszkeker Julia és Róza valamint Hanzl Lina stb. kisaszonyokat.

— **Közgyűlés.** A székesfejevári kölcsönös segélyező egylet f. hó 21-én tartja meg rendes évi közgyűlését a városháza nagytermében. E hirrel kapcsolatban felemlítjük, hogy nevezett egylet részéről az 1869-ik évi évtársulat végleszámolása f. é. márczius 1-től naponként d. u. 2 órától kezdve fog eszközöltetni.

— **Ma éjjel** vettünk búcsut a farsang örömeitől, mely a kalendárium csináló által oly szük és rövid életre szabotván ki, uralma végett ért. Most ugyan a bójtben vagyunk, a szánom-bánom idejében; hanem azért z-ákba nem bujunk, hamut nem hintünk fejünkre testünket nem sanyargatjuk, de a heringeket mégis megesszük, s hébe-hóba, ha kedvünk kerekedik, egy kicsit mulatunk is, mert ha bójt van is, egy cseppet sem tart vissza senkit, hogy bójtben kárpótolja azt, a mit nem eléggő vagy épen nem élvezett a farsangban.

— **Farsangi hír.** Mára virradóra az önkéntestüztöltő-egylet nagy zene-estélye zajlott le, mely alkalommal a böggöt ünnepelesen eltemették; melyről már csak a jövő számunkban adhatunk leírást.

— **Népesedési mozgalom.** Megyénk mult 1874. évi viszonyairól megyei főorvos ur pontos és szakértő összeállítására nyomán a következő adatokat közöljük. 1874. évben megyénkben házasságra lépett 1461 pár 1873. évben 2013 pár, tehát 1874. évben 552 házassággal kevesebb kötöttet, mint az előtte való évben. 1874. évben született törvényes házasságból 7977, törvénytelen 378; összesen 8355. Meghalt 1874. évben 6745 egyén. Ezek közül erőszakos halállal, mint emberöléssel mult ki 11 egyén; öngyilkossággal 25, véletlen halállal 36, hirtelen halállal 25, járványos betegségben meghalt 345.

— **Batyubál.** A palotakülvárosi kised ovoda helyiségeiben szombaton kedélyes batyubált tartottak vásárra virradó éjjel. Igen vidám és jó kedvű fiatal társaság mulatott együtt, kedélyesen töltve az időt. A helyiség igen megtelt, ugy, hogy hasonló moltságot jövőre nagyobb és tágasb helyiségekben is bátran rendezhetnek. Vacsora fölött pohárköszöntések mondattak, a kised-ovoda buzgó igazgatójára főtisztelendő Matuska János kanonok urra három ízben is mondatott toast. E családias kedélyességű mulatság után minden vendég meg kívánta annak jövőbeni folytatását is.

— **Értesítés.** A felekezetenküli óvodáról azon téves hir terjesztetett, sőt az állítás hitelre is talált a városi közönségnél: hogy a nevezett intézet beszüntette volna közérdekű működését. — Ezen sorok által midőn a tisztelt szülöket és gyámokat, valamint az intézet barátait a fentebbi hir alaptalanságáról aluljegyzett értesíté egyszersmind örömmel hozza közüdomásra, hogy az óvoda ujabban egy szakavatott óvótanítót nyert, kinek, ugy nevének gyermekszertető gondozásáról az érdekeltek személyesen is meggyőződhetnek és ezennel felkéretnek az intézeti igazgatóságnak ellenörködése alatti alapnevelő intézet felvirágzását esetleg előmozdítani. A felekezetenküli óvoda választmánya megbízásából **Dr. Ligeti József**, intézeti elnök.

— **A pákozdi honvédelmek** javára rendezett tánczvigalom e hó 5-én megtartott, kevés de díszes társaság és a csinra nézve egyik a legkedvesebb kiállítás mellett. Bár kevesen valánk, mindazáltal azon kedvező helyzetben vagyunk; hogy a megnem jelentek beküldött pénzt, 20 frtot a szobor javára befektethetjük (már be is küldtük) mire nézve közleményünket nyugtaként kérjük tekintetni. — A fenti jövedelmet adományaik s felülfizetésekkel elősegítették: öv. Bognárnó Meszlény Anna 3 frt. Meszlény Károlyné 3 frt. Meszlény Kár. plebánus 1 frt. Grünwald család 2 frt. Singer Lipót 4 frt. Szmernik Sándor 1 frt. Kortész Ferencz 2 frt. Thalher Károly 2 frt. Pawlovsky J. 2 frt. A t. adományozók iránt pedig ezennel nyilvános köszönetet fejezünk ki. — Velence 1875. február 7-kén. **A rendezőség.**

— **Halálozás.** Gróf Lamberg Rudolfné született Hoyos Terézia grófné, csillagkeresztes hölgy február hó 3-án Bécsben, éite 62-ik, boldog házassága 44-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogultnak hült tetemei folyó hó 5-én Bécsben beszenteltettek s 7-én a csakberényi családi sírboltban örök nyugalomra tétettek. Béke lengjen porai felett.

— **Keménytűz.** Hétfőn este 8 óra tájban Farkas tisztartó ur házának kéménye kigyulladván; de a tüzet a gyorsan érkezett tűzoltóság meg csirájában olfojta.

